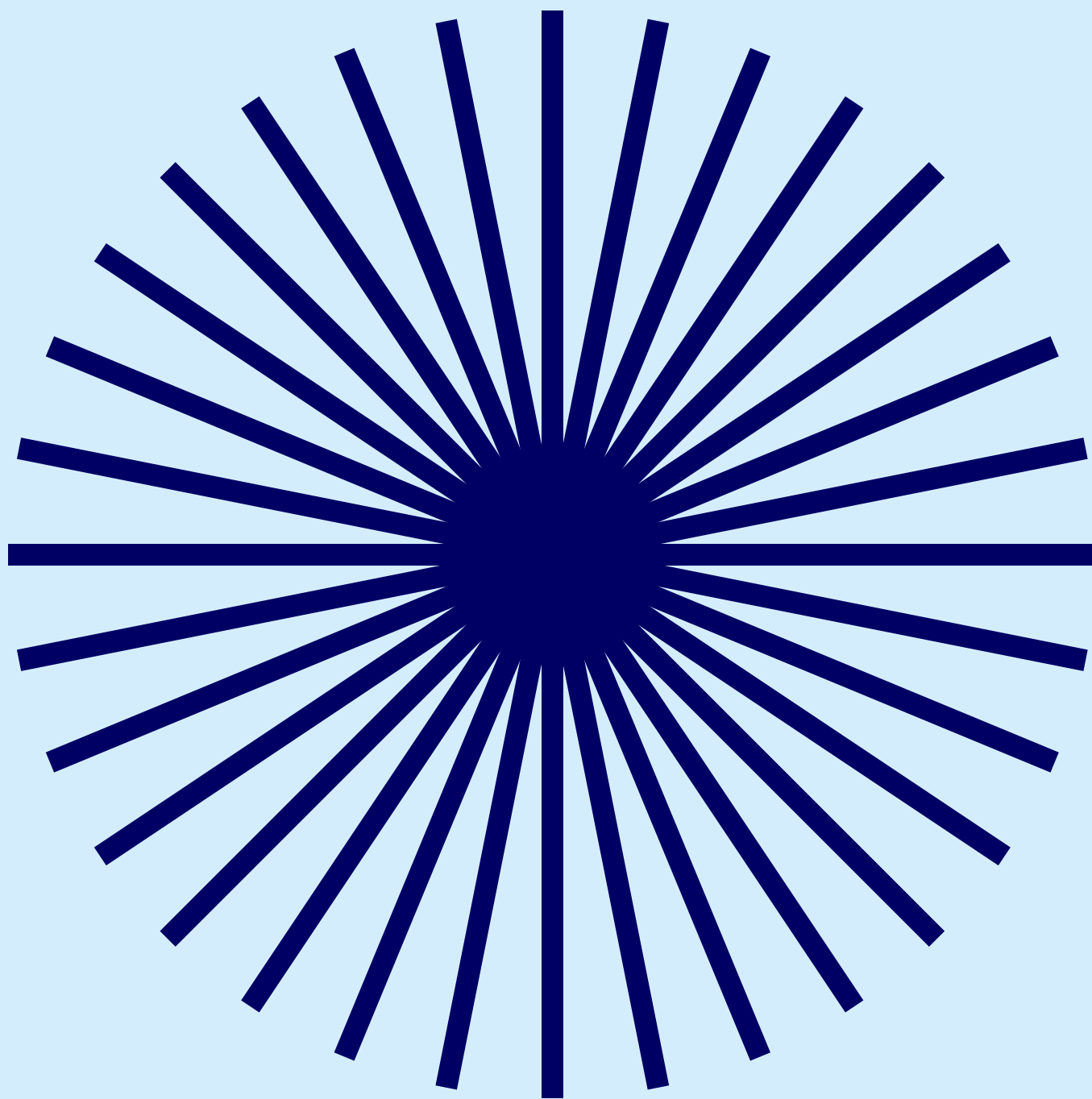

Jaarverslag 2022

Het
Compagnie
Fonds

Inhoud

5	Bestuursverslag
11	Jaarrekening
17	Participanten Het Compagnie Fonds 2022
23	Bijeenkomsten Het Compagnie Fonds 2022
29	Nieuws vanuit het museum

Bestuurs- verslag

Stichting Het Compagnie Fonds is hét particuliere steunfonds van Het Scheepvaartmuseum. Participanten van het fonds zijn mensen met passie voor de Nederlandse geschiedenis, de maritieme collectie, het water en de watersport. Het fonds is opgericht in 2008 om de grootscheepse renovatie van Het Scheepvaartmuseum mede mogelijk te maken. Vandaag de dag heeft de Stichting ten doel om *fondsen in te zamelen voor unieke projecten, tentoonstellingen en collectie aankopen ten behoeve van het realiseren van de doelstelling van Het Scheepvaartmuseum; het bij een zo breed mogelijk publiek de belangstelling voor en het inzicht in alle aspecten van de Nederlandse maritieme cultuur, geschiedenis en kunst, mede in internationaal verband, te bevorderen.*

Op 25 januari 2022 kon Het Scheepvaartmuseum weer volledig open na twee lastige jaren met beperkende coronamaatregelen en sluitingen. Een positief begin van een veelzijdig jaar met verschillende tijdelijke en semi-vaste tentoonstellingen die een breed publiek wisten te bereiken. In het tentoonstellingsbeleid van Het Scheepvaartmuseum is meer ruimte gemaakt voor collectiewisselingen en kleinere presentaties. Het hoogtepunt van 2022 was de toekenning van de Vrien-

denLoterij Museumprijs. Met deze prijs gaat het museum een meerjarig publieksprogramma ontwikkelen rondom het thema 'beste buur'.

Het Compagnie Fonds heeft ook dit jaar een grote rol van betekenis gespeeld voor Het Scheepvaartmuseum middels het mede mogelijk maken van twee unieke tentoonstellingen *Mens op Zee* en *Doris Duiker*.

Activiteiten

2022 was ook het jaar dat er weer veel activiteiten voor de participanten van Het Compagnie Fonds konden plaatsvinden in Het Scheepvaartmuseum. De hoogtepunten van afgelopen jaar waren de Pakhuys lezing van Bernice Nootenboom, het zeilen van de Heeren XVII Cup in Vilamoura, Portugal en het Jaardiner op maandag 28 november met als gastspreker Mark Slats. Verder is er een exclusief bezoek met rondleiding gebracht aan de scheepswerf van Royal Huisman in Zaandam. Daarnaast waren er ook meerdere kleinschalige activiteiten, waaronder de jaarlijkse Zomerborrel en in het voorjaar zijn er, onder leiding van Diederick Wildeman (conservator Zeevaartkunde & Bibliotheekcollectie), een paar bezoeken aan het museumdepot gebracht met een kleine groep belangstellenden.

Werving en behoud

Omdat er in de voorgaande jaren veel minder fysieke bijeenkomsten voor het fonds georganiseerd konden worden, is er een lagere aanwas geweest van mogelijk nieuwe participanten. In 2022 zijn drie nieuwe participanten toegetreden. Er zijn 19 participanten die hun participatie in het fonds verlengd hebben naar een tweede of derde participatieperiode, tegenover 8 participanten die hun participatie beëindigd hebben. De duur van een participatieperiode omvat vijf jaar en kan na iedere aflopende periode verlengd worden met nogmaals vijf jaar.

Nu er weer fysieke bijeenkomsten georganiseerd kunnen worden, zien we ook het aantal mogelijk nieuwe participanten weer toenemen. Participanten van het fonds en het bestuur blijven zich actief inzetten voor de werving van nieuwe participanten om de continuïteit van het fonds te waarborgen.

Financiën en bijdrages

De directie van Het Scheepvaartmuseum heeft in 2022 de volgende aanvragen gedaan bij het bestuur van Het Compagnie Fonds:

Mens op Zee

Allereerst is er een aanvraag gedaan van € 75.000 voor de fotografietentoonstelling *Mens op Zee*. Deze grote najaarstentoonstelling is gemaakt in samenwerking met de Dutch National Portrait Gallery en feestelijk geopend op 6 oktober 2022. De tentoonstelling toont een brede waaier van persoonlijke verhalen over de wereld op zee - waar het buitengaats leven hand in hand gaat met vrijheid en transitie, maar ook met sociale structuren en hiërarchie. *Mens op Zee* raakt aan grotere thema's als gender, inclusie en migratie. Bij de tentoonstelling is een atelierruimte ingericht rond het oral history project *Zee van Ruimte*, over LHBTI+ cultuur op zee. Ook is een deel van de presentatie gewijd aan de solozeiler Herman Jansen, waarbij

de bezoeker wordt meegenomen in de beleving van zijn reis met persoonlijke foto's en audiofragmenten. Dit deel van de tentoonstelling blijft minimaal drie jaar staan.

Duiker Doris

Tevens is er een aanvraag van € 75.000 gedaan voor een bijdrage aan de tentoonstelling *Duiker Doris*. Deze tentoonstelling is een avontuurlijke, interactieve maritieme museumbeleving voor de allerkleinste museumbezoekertjes vanaf twee jaar. Zij kunnen hier spelenderwijs voor het eerst de maritieme wereld ontdekken. Deze semi-vaste tentoonstelling zal ongeveer 5-7 jaar blijven staan en is geopend op 12 oktober 2022.

Beide aanvragen zijn goedgekeurd in de bestuursvergadering van 12 april 2022.

Tenslotte heeft het fonds de derde (van in totaal vier) jaarlijkse bijdrage geleverd van € 25.000 aan de presentatieruimte, op de begane grond in het museum, om meer objecten uit de collectie frequenter tentoon te stellen.

In 2022 is een totaalbedrag van € 210.949 aan het fonds toegevoegd door de bijdrages van participanten. Het Compagnie Fonds heeft € 175.000 bijgedragen aan bovenstaande projecten van Het Scheepvaartmuseum. Het positieve resultaat over 2022 bedraagt in totaal € 11.203.

Gedurende 2022 zijn de lasten voor 82,02% ten goede gekomen aan de doelstelling (tegenover 85,85% in 2021). Er is 13,09% besteedt aan kosten voor de werving en 4,89% aan het beheer en administratie van het fonds.

Het Compagnie Fonds is geen financieringsverplichting aangegaan. De solvabiliteit en liquiditeit bedroegen per 31 december 2022 respectievelijk 96,5% en 28,2. Het fonds heeft op 31 december 2022 een eigen vermogen van € 973.014.

Tentoonstelling 'Mens op Zee'

Vooruitzicht naar 2023

Eén van de doelstellingen van Het Scheepvaartmuseum is om een grote inhaalslag te maken in het digitaal aanbieden van afbeeldingen van en informatie over de museumcollectie. In de afgelopen twee jaar is geïnvesteerd in het uitbouwen van de infrastructuur om deze inhaalslag mogelijk te maken. Het bestuur van Het Compagnie Fonds heeft een bijdrage van € 100.000 toegezegd. Hiermee wordt het mogelijk om 20.000 technische tekeningen op korte termijn te digitaliseren en online beschikbaar te stellen.

Ook zal in 2023 de laatste (4e) bijdrage van € 25.000 gedaan worden aan de presentatieruimte zodat er meer objecten uit de collectie frequenter tentoongesteld kunnen worden. In 2023 gaat deze bijdrage

naar het realiseren van de tentoonstelling *Watersport in Perspectief* over scheepstekenaar en futuroloog Robbert Das.

Er wordt voorzien dat Het Scheepvaartmuseum in 2024 een grote bijdrage van Het Compagnie Fonds nodig zal hebben ten behoeve van de tentoonstelling *Nederland en de Atlantische Wereld*, de herinrichting van het VOC-schip Amsterdam en de mogelijke renovatie van het stoomschip Christiaan Brunings.

Bestuur

Het bestuur van Stichting Het Compagnie Fonds legt verantwoording af in de jaarrekening en het bestuursverslag. De stichting heeft een ANBI-status en onderschrijft de acht principes van de Governance Code Cultuur 2019. De toepassing

en werking van de code staat op de agenda bij alle bestuursvergaderingen.

Ter bevordering van een goede gang van zaken met betrekking tot de algemene gang van zaken in de stichting en de werkwijze tussen het bestuur en Het Scheepvaartmuseum, is een huishoudelijk reglement opgesteld,

Het bestuur van Stichting Het Compagnie Fonds bestaat uit minimaal drie en maximaal zeven leden. De leden van het bestuur worden benoemd voor een periode van vier jaar. Na deze termijn kan éénmalige verlenging plaats vinden voor een gelijke periode.

		Benoeming	Herbenoeming	Aftreden
Voorzitter	Manfred Schepers	2016	2020	2024
Penningmeester	Robbert Sijbrandij	2015	2019	2023
Secretaris	Dirk Stolp <i>(benoemd door Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum)</i>	2020		
Leden	Lukas Kolff	2018	2022	

In 2022 bestond het bestuur uit de volgende leden:

De portefeuillevdeling van het bestuur is als volgt:

- I. Voorzitter; strategie & governance
- II. Vicevoorzitter; fondsenwerving & mecenaat
- III. Penningmeester; financiën en risicobeheersing

Alle overige bestuursleden zijn tevens belast met de portefeuilles fondsenwerving & mecenaat.

Stichting Het Compagnie Fonds kent een onafhankelijk en onbezoldigd bestuur. Wel kunnen zij jaarlijks maximaal € 500,- aan reiskosten declareren, maar hier is geen gebruik van gemaakt door de bestuursleden. De stichting heeft geen personeelsleden in dienst. De fondsenwerving wordt mede verzorgd door de afdeling development van Het Scheepvaartmuseum.

In 2022 is er door het bestuur van Het Compagnie Fonds drie keer vergaderd. Bij alle vergaderingen waren de algemeen directeur, hoofd development van Het Scheepvaartmuseum en de relatiemanager van Het Compagnie Fonds aanwezig.

Bestuurslid Lukas Kolff is in 2022 herbenoemd voor een tweede bestuurstermijn van vier jaar.

Na een aantal oriënterende gesprekken is per 1 januari 2023 de heer Evert van Dishoeck toegetreden als nieuw bestuurslid. Vanwege zijn ruime ervaring en netwerk in de maritieme sector zal hij een goede toevoeging zijn in het bestuur van Het Compagnie Fonds.

Risicobeheersing

De financiële administratie van Het Compagnie Fonds is ondergebracht bij de afdeling financiën van Het Scheepvaartmuseum. Ook de interne risicomangement- en controlesystemen van Het Scheepvaartmuseum worden gebruikt voor wat betreft de in- en uitgaande betalingen van de stichting. Deze beheersing wordt voldoende geacht gezien de omvang van de stichting en de frequentie van betalingen en ontvangsten.

Toekomstvisie

Het Scheepvaartmuseum laat zien welke impact de maritieme wereld heeft op de samenleving in heden, verleden en toekomst. Grote thema's van deze tijd zoals inclusie- en duurzaamheidsvraagstukken,

en ook omgang met het koloniale verleden en slavernij raken aan de collectie van het museum. Het museum behandelt deze vraagstukken met grote zorgvuldigheid en neemt waar nodig stelling in het debat. Dit is terug te zien in de onderwerpen van onze tentoonstellingen, publicaties, onderzoek en de manier waarop het museum over deze thema's communiceert.

Voortvloeiend uit het activiteitenplan 2021-24 werkt Het Scheepvaartmuseum de komende jaren aan drie grote thema's en doelstellingen:

1. Digitalisering en ontsluiting van de collectie t.b.v. een toegankelijk kennis en expertisecentrum;
2. Vergroten van diversiteit en inclusiviteit bij personeel, programma, publiek en partners;
3. Een eco-positief museum in 2030

Het bestuur van Het Compagnie Fonds onderschrijft en ondersteunt deze doelstellingen en zal het museum helpen waar nodig om deze te bereiken. Het bestuur werkt dan ook samen met het museum aan een heldere visie op het toekomstbestendig maken van het fonds en zullen t.z.t. de participanten hierover verder inlichten.

Het bestuur dankt iedere participant voor zijn of haar steun en betrokkenheid bij Het Scheepvaartmuseum.

Amsterdam, 23 juni 2023

Jaarrekening

Balans per 31 december 2022

(na resultaatbestemming)

	euro	euro	euro	euro
	31-12-2022	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2021
Activa				
Vlottende activa				
Vorderingen	73.200		68.045	
Liquide middelen	936.858		919.561	
		1.010.058		987.606
		1.010.058		987.606
Passiva				
Reserve en fondsen				
Algemene reserve	25.000		25.000	
Bestemmingsreserve HSM	948.014		936.811	
		973.014		961.811
Kortlopende schulden		37.044		25.795
		1.010.058		987.606

Staat van baten en lasten over 2022

	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk 2021	Begroot 2023
	<i>euro</i>	<i>euro</i>	<i>euro</i>	<i>euro</i>
Baten				
Baten van particulieren				
Bijdragen Heeren en Dames XVII	210.140	177.000	209.949	200.000
Overige bijdragen en giften activiteiten	22.832	10.000	13.462	10.000
Som van geworven baten	232.972	187.000	223.411	210.000
Lasten				
Besteed aan doelstellingen				
Toekenning VNHSM	6.900	6.300	8.400	7.100
Toekenning HSM	175.000	175.000	180.000	125.000
Kosten activiteiten	22.832	10.000	13.462	10.000
	204.732	191.300	201.862	142.100
Wervingskosten				
Provisies	1.282	500	293	1.000
Kosten fondsenwerving	2.912	3.500	3.243	3.000
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	2.000	-	4.000	-
	6.194	4.000	7.536	4.000
Kosten beheer en administratie				
Accountantskosten	8.630	8.100	7.845	8.900
	8.630	8.100	7.845	8.900
Saldo voor financiële baten en lasten	13.416	16.400-	6.168	55.000

	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk 2021	Begroot 2023
	<i>euro</i>	<i>euro</i>	<i>euro</i>	<i>euro</i>
Saldo financiële baten en lasten				
Bankkosten	421	275	264	450
Negatieve rente	1.795	2.000	1.950	-
Rentebaten/lasten	3	3.600-	-	2.000
	2.213	5.875	2.214	1.550-
Bestemming saldo van baten en lasten	11.203	22.275-	3.954	56.550
Toevoeging/onttrekking aan				
Bestemmingsreserve HSM	11.203	22.275-	3.954	56.550
Totale lasten	221.769	209.275	219.457	153.450

Participanten Het Compagnie Fonds 2022

• **Maarten van den Berg**
De Ruyter Kamer

• **Jack Berk**
New York Kamer

• **Maarten Beucker Andreae**
Amsterdam Kamer

• **Coen van Beuningen**
Amsterdam Kamer

• **Frank van Beuningen**
Maritieme Kamer

• **Paulien de Boer**
Maritieme Kamer

• **Gregor Bollen**
Amsterdam Kamer

• **Rudolf Booker**
Amsterdam Kamer

• **Keesjan Cordia**
New York Kamer

• **Roos Damen**
Londen Kamer

• **Kommer Damen**
Maritieme Kamer

• **Alder Diesch**
De Ruyter Kamer

• **Thom Dijkstra**
Maritieme Kamer

• **Gerard Dijkstra**
Maritieme Kamer

• **Jan Dirkzwager**
Maritieme Kamer

• **Evert van Dishoeck**
Maritieme Kamer

• Jan Willem Doeksen
<i>Maritieme Kamer</i>	• Michiel de Haan
<i>Maritieme Kamer</i>
• Tietse van Dorp
<i>Maritieme Kamer</i>	• Aad Hartevelde
<i>De Ruyter Kamer</i>
• Remko Eddes
<i>Amsterdam Kamer</i>	• Pieter Heerema
<i>Maritieme Kamer</i>
• Richard Engelaar
<i>De Ruyter Kamer</i>	• Ferdinand ter Heide
<i>Maritieme Kamer</i>
• Maarten Esser
<i>Maritieme Kamer</i>	• Harry Heijst
<i>Maritieme Kamer</i>
• Gep Geesink
<i>Maritieme Kamer</i>	• Maarten van Hengel
<i>New York Kamer</i>
• Harold Goddijn
<i>Maritieme Kamer</i>	• Koos van den Heuvel
<i>De Ruyter Kamer</i>
• Richard Govers
<i>Londen Kamer</i>	• Willem van den Heuvel
<i>Maritieme Kamer</i>
• Leo Greve
<i>Londen Kamer</i>	• Herman Hintzen
<i>Londen Kamer</i>
• Michael de Groot
<i>Amsterdam Kamer</i>	• Sam van Holthe
<i>Londen Kamer</i>

• Pieter Houting
<i>Maritieme Kamer</i>	• Huib Menten
<i>Maritieme Kamer</i>
• Jan Huisman
<i>De Ruyter Kamer</i>	• Rien Meppelink
<i>De Ruyter Kamer</i>
• Sytze de Jong
<i>Maritieme Kamer</i>	• Dick van Meurs
<i>Londen Kamer</i>
• Maarten de Jong
<i>New York Kamer</i>	• Paul Mönking
<i>Maritieme Kamer</i>
• Tom Jongen
<i>De Ruyter Kamer</i>	• Frank Moore
<i>New York Kamer</i>
• Isaac Kalisvaart
<i>De Ruyter Kamer</i>	• F. Peek-Pel
• Pieter Keijzer
<i>Maritieme Kamer</i>	• Jaap Jan Prins
<i>Londen Kamer</i>
• Adriaan Koch
<i>Amsterdam Kamer</i>	• Peter Rauwerda
<i>Maritieme Kamer</i>
• Pieter Kodde
<i>New York Kamer</i>	• Volckert van Reesema
<i>New York Kamer</i>
• Lukas Kolff
<i>Londen Kamer</i>	• Alexander Roepers
<i>New York Kamer</i>
• John Krediet
<i>New York Kamer</i>	• Roelf Rogaar
<i>De Ruyter Kamer</i>
• Arend Lambrechtsen
<i>Maritieme Kamer</i>	• Peter Roorda
<i>De Ruyter Kamer</i>
• Frederik Laumans
<i>De Ruyter Kamer</i>	• Coen van Rosmalen
<i>Londen Kamer</i>
• Bernard van Liemt
<i>Maritieme Kamer</i>	• Onno Ruding
<i>De Ruyter Kamer</i>
• Danial Mahyari
<i>De Ruyter Kamer</i>	• Joppe Schepers
<i>Londen Kamer</i>
• Robert van der Meer
<i>De Ruyter Kamer</i>	• Manfred Schepers
<i>Londen Kamer</i>
• Pamela Meijer - Van Reesema
<i>Amsterdam Kamer</i>	• Michiel Schepers
<i>Maritieme Kamer</i>
• Steven Melkman
<i>Amsterdam Kamer</i>	• Robbert Sijbrandij
<i>Londen Kamer</i>

- **Rutger van Slobbe**
Maritieme Kamer

- **Roald Smeets**
New York Kamer

- **Herman Spliethoff**
Maritieme Kamer

- **Gert Jan Staal**
De Ruyter Kamer

- **Daniel van Starrenburg**
New York Kamer

- **Ton aan de Stegge**
De Ruyter Kamer

- **Dirk Stolp**
Maritieme Kamer

- **Margriet Tiemstra**
De Ruyter Kamer

- **Jan Timmerman**
Maritieme Kamer

- **Arno Twigt**
Maritieme Kamer

- **Anton Valk**
De Ruyter Kamer

- **Erik Veldhuizen**
Amsterdam Kamer

- **Jan-Bart Verkuyl**
Londen Kamer

- **Willem Vermeulen**
Maritieme Kamer

- **Daan van Vliet**
De Ruyter Kamer

- **Ronald de Waal**
Maritieme Kamer

- **Dorus Wajer**
Maritieme Kamer

- **Evert-Jan Wamsteker**
New York Kamer

- **Jaap Westerling**
Maritieme Kamer

- **Michiel Wijsmuller**
De Ruyter Kamer

- **Otto Wilten**
Maritieme Kamer

- **Philip ter Woort**
Londen Kamer

- **Cor van Zadelhoff**
Maritieme Kamer

Heeren XVII Cup Vilamoura, oktober 2022

Pakhuys excursie Royal Huisman, 9 september 2022

Bijeenkomsten Het Compagnie Fonds 2022

29 maart en 7 april Rondleiding depot

Zodra de deuren van het museum weer open gingen werden de participanten van Het Compagnie Fonds uitgenodigd voor een exclusief bezoek aan Het Behouden Huis, oftewel het depot van Het Scheepvaartmuseum. In dit depot is bijna ieder aspect van de Nederlandse scheepvaartgeschiedenis vanaf de zestiende tot en met de eenentwintigste eeuw vertegenwoordigd. Frans van den Hoven (hoofd collectiebeheer) en Diederick Wildeman (conservator zeevaartkunde & bibliotheek collecties) lieten de deelnemers een aantal in het oog springende objecten, met bijzondere verhalen, zien.

13 april Pakhuys lezing

Woensdag 13 april was Bernice Notenboom onze gastspreker van de Pakhuys lezing. Bernice is een Nederlands klimaatjournaliste, beroepsavonturier en filmmaker. Bernice geeft de effecten

van klimaatverandering in extreme gebieden een gezicht en als museum met het motto *Water verbindt werelden*, voelt Het Scheepvaartmuseum een grote verantwoordelijkheid om aandacht te vragen voor de gevolgen van de klimaatverandering en de noodzaak om te verduurzamen.

27 april Diner New York Kamer

Op woensdag 27 april kwamen de participanten van de New York Kamer bij elkaar voor een diner. Directeur Michael Huijser heeft een presentatie gegeven over de doelstellingen, programmering en ambities van het museum.

14 juni Diner Londen Kamer

Ook in Londen kwamen een aantal participanten van de Londen Kamer bij elkaar in de Royal Ocean Racing Club. Tijdens het diner heeft Michael Huijser een presentatie gegeven over de programmering en ambities van Het Scheepvaartmuseum.

7 juli Zomerborrel

Op donderdag 7 juli vond de jaarlijkse Zomerborrel plaats op het Dek en, vanwege het frisse weer, binnen in de Kamers. Er kon een bezoek worden gebracht aan de verschillende tentoonstellingen waaronder de nieuwste presentatie van de zeldzame Solebay wandtapijten naar ontwerp van Willem van de Velde de Oude. Op de wandtapijten zijn twee momenten te zien uit de Slag bij Solebay, die plaatsvond voor de oostkust van Engeland op 7 juni 1672.

9 september Pakhuys excursie

Deze editie van de Pakhuys excursie startte met een rondvaart door de haven van Amsterdam met de salonboot *Stan Huygens*. Er werd een bezoek gebracht aan de werf van Royal Huisman, een bekende Nederlandse jachtwerf, opgericht in 1884 en gespecialiseerd in de bouw van zeer luxe zeil- en motorjachten. We werden welkom geheten door Jeroen Sirag (marketing directeur) en Jan Timmerman (CEO), waarna we een presentatie en rondleiding kregen over het bedrijf. Terug in de haven van Amsterdam kregen we nog een rondleiding over de scheepswerf van Damen Shipyards in Amsterdam Noord. Afsluitend was er een gezellig diner bij restaurant Helling 7.

13 t/m 15 oktober Heeren XVII Cup

De Heeren XVII Cup 2022 werd gezeild in Vilamoura, Portugal. Het welkomstdiner was op donderdagavond bij de Thai Beach Club waar de deelnemers, naast een heerlijk diner, ook getraakteerd werden op een prachtige zonsondergang. De volgende ochtend verzamelde iedereen zich bij Vilamoura Sailing om de boten klaar te maken. Helaas was er te weinig wind, waardoor er in de ochtend niet gezeild kon worden. Gelukkig trok de wind iets aan en konden er in de middag zes wedstrijden gezeild worden. De volgende dag zijn er nog twee wedstrijden gezeild. Het afsluitende diner met prijsuitreiking op zaterdagavond 15 oktober was bij de strandclub Rocha Baixinha. Team New York was na acht wedstrijden dit jaar de winnaar.

28 november Jaardiner

Nadat de laatste twee edities geen doorgang konden vinden vond op maandag 28 november het Jaardiner weer plaats in Het Scheepvaartmuseum. Deze mooie avond stond in het teken van de fotografietentoonstelling *Mens op Zee*. Om hier extra verdieping aan te geven, was avonturier Mark Slats uitgenodigd om zijn eigen op-zee-zijn verhaal met ons te delen. Mark verpulverde in 2018 het wereldrecord solo oceaan roeien tijdens zijn deelname aan de Talisker Whisky Atlantic Challenge om zes maanden later alweer aan de start te staan van Golden Globe Race: de zwaarste non-stop zeilrace rond de wereld zonder moderne hulpmiddelen, waar hij als tweede eindigde.

Diner New York, 27 april 2022

presentatieruimte

Nieuws vanuit het museum

Het Scheepvaartmuseum laat in zijn tentoonstellingen zien hoe sterk de maritieme wereld en samenleving verbonden zijn. Belangrijke speerpunten in de programmering zijn: de collectie centraal stellen, de impact van het gedeelde maritieme verleden agenderen, ruimte bieden voor reflectie en het uitwisselen van persoonlijke verhalen.

Op 25 januari 2022 opende het museum weer zijn deuren na twee lastige jaren met beperkende coronamaatregelen en sluiting. Gelukkig is dat het hele jaar zo gebleven: 257.870 bezoekers vonden weer hun weg naar het museum.

In 2022 is in het tentoonstellingsbeleid meer ruimte gemaakt voor collectiewisselingen en kleinere presentaties, met als doel meer en frequenter objecten uit de collectie tentoon te stellen. Zo startte, tegelijkertijd met de opening van de Zeesluis IJmuiden, in het museum een presentatie met objecten uit de eerste bouwperiode van het Noordzeekanaal. Hier werden unieke foto's, tekeningen en de door koning Willem III ondertekende oorkonde van de feestelijke opening op 1 november 1876 getoond.

Vanaf mei was een kleine presentatie te zien over 200 jaar College Zeemanshoop, dat in 1822 werd opgericht door 18 koopvaardijkapiteins met als belangrijkste doel het bieden van sociale zekerheid. Daarnaast ging het museum door met het digitaliseren van de collectie om deze ook online voor publiek en onderzoekers toegankelijk te maken. Door het aanstellen van een junior conservator wil het museum, naast de bestaande fellowships, jong onderzoekstalent de mogelijkheid bieden zich verder te ontwikkelen.

Verschillende tijdelijke tentoonstellingen en diverse samenwerkingspartners hebben in 2022 bijgedragen aan het bereiken van een breder publiek.

Op 1 juli opende *Decoding the Atlantic* waarin gereflecteerd werd op de Nederlandse maritieme relaties met het Atlantisch gebied. *Decoding the Atlantic* is de eerste in een serie testopstellingen die dient als opmaat voor de vaste tentoonstelling *Nederland en de Atlantische wereld*, welke in 2024 geopend zal worden. In oktober werd een semi-vaste opstelling opgeleverd voor de allerkleinsten: *Duiker Doris*, een avontuurlijke, maritieme museumbeleving voor kinderen van 2 jaar

en ouder en hun families/begeleiders. De grote najaarstentoonstelling *Mens op Zee* is een fototentoonstelling in samenwerking met de Dutch National Portrait Gallery en toont een brede waaier aan de persoonlijke verhalen die schuilgaan achter de wereld op zee. Het buitengaatse leven gaat hand in hand met vrijheid en transitie, maar ook met sociale structuren en hiërarchie aan boord. *Mens op Zee* raakt aan grotere thema's als gender, inclusie en migratie. Bij de tentoonstelling is een aterruimte ingericht rond het oral history project Zee van Ruimte over queer cultuur op zee.

Het museum organiseerde twee grote nieuwe buitenevenementen: in samenwerking met het Watersportverbond werd voor het eerst de Dutch Waterweek georganiseerd, en in samenwerking met de Havenbedrijven de eerste Amsterdamse Havendagen.

Het museum profileert zich steeds meer als netwerkorganisatie met als hoogtepunt de toekenning van de VriendenLoterij Museumprijs. Met deze prijs gaat het museum een meerjarig publieksprogramma ontwikkelen waarmee het onder de noemer 'beste buur' voor steeds meer mensen een thuishaven zal zijn.

Bezoekers

In 2022 trok het museum in totaal 257.870 bezoekers. Dit is 83% van het aantal bezoekers in 2019. Voor het eerst sinds de Covid-19 uitbraak behaalde het museum weer hoge bezoekersaantallen van soms meer dan 2000 bezoekers per dag. Het totaal aantal bezoekers van 2022 werd ook positief beïnvloed dankzij het aandeel van evenementbezoekers.

Willem van de Velde & Zoon trok ook in de laatste maanden van de looptijd veel cultuurliefhebbers. Dankzij een verlenging van de tentoonstelling werden de doelstellingen voor dit project - ondanks de lockdown - alsnog behaald.

In de schoolvakanties trekt het museum veel bezoekers met kinderen: met als

hoog-scorende weken de zomervakantie en de kerstvakantie. De combinatie van de kwalitatief hoogwaardige publieks-programmering, het uitdelen van terugkomkaartjes (na onderwijsbezoeken) en de toegankelijke nieuwe familietentoonstelling *Duiker Doris* hebben hier in 2022 zeker aan bijgedragen.

De social mediakanalen blijven groeien. Niet alleen qua volgers maar ook qua bereik. De grootste groei heeft LinkedIn doorgemaakt met 16%. Instagram heeft een groei doorgemaakt op het gebied van bereik en engagement: 1,3 miljoen bereik (t.o.v. 225.000 in 2021).

Educatie

In 2019 ontving Het Scheepvaartmuseum 45.656 bezoekers via het onderwijs, waarvan 30.691 uit het primair en voortgezet onderwijs. In het educatie aanbod legt Het Scheepvaartmuseum zoveel mogelijk verbanden tussen verleden, heden en toekomst, tussen de collectie en de leefwereld van leerlingen; en zoekt actief aansluiting bij nieuwe thema's als globalisering en duurzaamheid. De educatieve programma's van het museum sluiten aan bij het geschiedenis- en burgerschapsonderwijs.

In 2022 werden vanuit dit aanbod verschillende educatieve programma's ontwikkeld. Met Plastic Whale werd een programma rondom duurzaamheid gemaakt, waarbij schoolgroepen het museum bezoeken én het water opgaan om plastic op te vissen.

Voor de bovenbouw basisonderwijs en onderbouw voortgezet onderwijs ontwikkelde het museum in samenwerking met partner Schooltv een online schoolplaat, met allerlei informatie over de VOC, WIC en slavernij.

Bij de familietentoonstelling *Duiker Doris* werd een educatieprogramma ontwikkeld in samenwerking met voorschoolaanbieder Dynamo (een voorschool is een kinderopvangorganisatie met een educa-

Conservator Diederick Wildeman bij de opnames van *Curiosities with Curators*

tief programma, voornamelijk gericht op kinderen met een taal- en/of ontwikkelingsachterstand). Jonge kinderen kunnen hier hun woordenschat in een speelse omgeving verrijken.

Publiek

De impact van de maritieme geschiedenis op het leven van vandaag is binnen de publieksprogramma's van het museum het centrale thema. Hierbij wordt gezocht naar manieren om dit voor een groter publiek zichtbaar te maken. Een mooi voorbeeld daarvan is het *LHBTI+*-atelier bij *Mens op Zee*, dat tijdens de Museumnacht werd geopend. Een ander voorbeeld is het publieksmoment dat werd georganiseerd tijdens de eerste editie van de groots opgezette *Amsterdamse Zeehavendagen*. Hier werden ervaringen gedeeld van eerste

generatie arbeidsmigranten werkzaam in de Amsterdamse haven. Contentmaker en museumprofessional Ahmed Emin Batman interviewde drie gepensioneerde havenarbeiders met een Turkse migratieachtergrond.

Enkele hoogtepunten uit de publieksprogramma's van 2022:

- Op zondag 30 januari vierde het museum de **heropening** van de culturele sector na de lockdown met een aantal extra activiteiten voor jong & oud in het museum: extra speedrondleidingen, het tekenprogramma Zee van papier en een gratis lekkernij bij de koffie.
- Op **Bevrijdingsdag** werd een themarondleiding aangeboden rondom oorlog en vrijheid in het Rampjaar (1672).

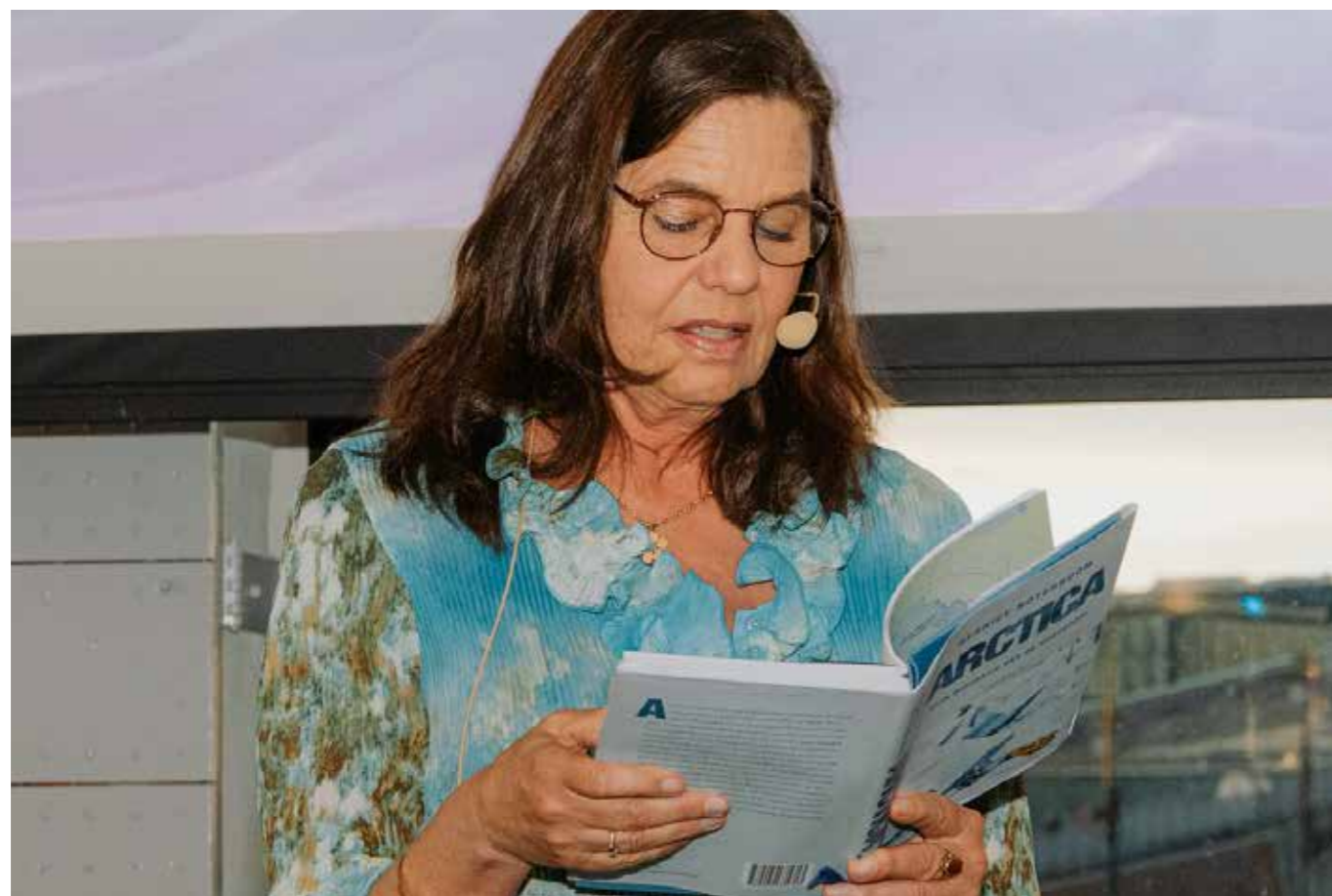
- Tijdens het **Hemelvaartweekend** vierde het museum met het Watersportverbond de opening van het vaarseizoen, tevens de start van de eerste officiële *Dutch Water Week*, met onder meer suppende en zeilende kinderen.
- In juni nam Het Scheepvaartmuseum deel aan de eerste editie van de Amsterdamse Zeehavendagen, met gastscheppen, laagdrempelige familieprogrammering, een bootverbinding met Museum 't Kromhout en met instaprondleidingen over migratie.
- Op 1 juli, **Keti Koti**, herdenkt en viert Nederland de afschaffing van slavernij in Suriname en op de Antillen. Het museum organiseerde een (gratis) heri heri maaltijd op het Open Plein voor zowel bezoekers als medewerkers.
- Op 5 november vond **Museumnacht** weer plaats. Met een divers programma rondom de tentoonstelling *Mens op Zee*: doorlopende workshops op het Open

Plein, een muzikaal divers programma met WIES en Babs. Verder een performance van Sites of Memory en een gesprek rondom LHBTI+ op zee.

Duurzaamheid

Het museum wil een duurzame organisatie zijn en ervoor zorgen dat het wendbaar en weerbaar de toekomst ingaat door duurzame inzetbaarheid van mensen, gebouwen en vermogen. Het Scheepvaartmuseum wil uiterlijk in 2030 een ecopositief museum zijn en werkt er hard aan om met een duurzame bedrijfsvoering de eigen ecologische voetafdruk te reduceren.

Zo zijn op alle onderdelen (asset, beheer en gebruik) BREEAM-certificaten behaald, waaronder begin 2023 het BREEAM Assessment op de onderdelen Beheer en Gebruik met een score van 'Very Good'. Het museum heeft een actief Green Team onder de medewerkers. In de programmering wil het museum ecopositieve impact

Pakhuys lezing Bernice Notenboom, 13 april 2022

maken door bezoekers en partners te bewegen tot duurzame keuzes: met tentoonstellingen, samenwerkingen, programmering, maar ook door het ontplooiën van initiatieven binnen de sector.

In 2022 is de website ATLAS gelanceerd, een kennisplatform en online toolkit als aanzet voor de verduurzaming van de museumwereld. Voorafgaand aan de presentatie van ATLAS organiseerde Het Scheepvaartmuseum een sessie met creatief ontwerpbureau Slijpstof en partners van binnen en buiten de museumwereld. Oplossingen uit deze bijeenkomst, plus handige gereedschappen en best practices van andere instellingen werden samengebracht in de online toolkit met dossiers over gebouw, tentoonstelling, kunstenaar en bezoeker. Dit initiatief van Het Scheepvaartmuseum werd gesteund door het Mondriaan Fonds.

Samen met bureau Copper8 start het museum in 2023 met een concrete methodiek om de voortgang in genoemde doelstellingen inzichtelijk en meetbaar te maken. Het museum wil toewerken naar een raamwerk waarbinnen echte impact gemaakt kan worden, met betrokkenheid van de gehele organisatie.

Collectie

In 2022 zijn door meerdere aankopen en schenkingen 206 museale voorwerpen en 1297 publicaties voor de bibliotheek als collectie ingeschreven. Dit hoge aantal boeken is toe te schrijven aan de overdracht van een groot deel van bibliotheekcollectie van het voormalige Visserijmuseum te Vlaardingen. Bepalend bij de keuze tot verwerving zijn de vijf collectiethema's (Nederlanders en de wereld; Nederland als maritieme natie; De zee als bron van inspiratie; De zee als uitdaging; Amsterdam als havenstad) in het verzamelbeleid van Het Scheepvaartmuseum. Dit beleid is in het vigerende *Collectieplan 2021-2024* vastgesteld.

Een belangrijke aankoop voor de collectie betrof het in 1640 vervaardigde schilderij

De Aemilia voor de haven van Duinkerken door Adam Willaerts (1577-1664). Het schip *Aemilia* deed dienst als vlaggenschip van admiraal Maarten Tromp in de zeeslagen bij Duinkerken en Duins (The Downs).

In het najaar werd een bijzondere staande klok aangeschaft met een scène uit de walvisvaart. Dit staand horloge van de hand van de Amsterdamse klokkenmaker Johannes Elias stamt uit het midden van de achttiende eeuw en heeft een bewegende scheepjesmechaniek. Verder werden voor de collectie onder andere een Britse herdenkingsmedaille van de verovering van het Nederlandse Fort Cornelis op Java in 1811, een penning uitgegeven bij de bouw van de replica van de Oost-Indiëvaarder *Amsterdam* en een journaal uit 1871 van het schip *Postiljon* aangekocht. Op de PAN Amsterdam werden drie tekeningen van de zeeschilder Willem van de Velde de Jonge (1633-1707) aangekocht.

Het grootste deel van de museale verwervingen bestond ook dit jaar weer uit schenkingen en legaten. Daaronder bevond zich een schilderij van een Italiaans havengezicht vervaardigd door Jacobus Storck (1641-1692). De J.C.A. Goedhart Stichting schonk drie schetsen in olieverf van de zeeschilder Jan Catharinus Adriaan Goedhart (1893-1975). De drie schetsen hebben betrekking op een reis die Goedhart in 1959 maakte aan boord van de kruiser Hr.Mr. *De Ruyter* naar Casablanca, Gibraltar en Cádiz. Ook het dagelijks leven aan boord blijft een belangrijk onderwerp binnen het verzamelbeleid. Dit komt vooral tot uiting in de verwerving van diverse persoonlijke bezittingen, waaronder in 2022 een fotoalbum van een kok die meevoer op de walvisvaarder *Willem Barendsz* en een reisjournaal uit 1947 van een 11-jarige passagier aan boord van het motorschip *Oranje*. Verder werden een plaquette van de Vereeniging Scheepswerktuigkundigen Nederlands-Indië en een tegeltableau uit 1920 met een portret van de schipper Bontekoe aan de collectie toegevoegd.

In 2022 zijn geen voorwerpen uit de collectie afgestoten. Wel zijn, in overleg met het bestuur van de VNHSM, voorbereidingen getroffen om in 2023 enkele objecten over te dragen aan collega-musea waar de objecten beter tot hun recht komen. Hierbij wordt de *Leidraad Afstoting Museale Objecten* van de Museumvereniging gevolgd.

In het kader van de zichtbaarheid van de collectie hanteert het museum een generous bruikleenbeleid. In het afgelopen jaar waren 153 voorwerpen in langdurige bruikleen bij 17 instellingen, waarvan er gedurende het jaar drie objecten zijn geretourneerd aan het museum. In 2022 werden daarnaast zes objecten uit de collectie in tijdelijke bruikleen gegeven aan vier musea.

Collectiebeheer

In 2022 werden 22 kleine en grotere restauraties verricht aan objecten uit de collectie, waaronder de behandeling van meerdere boekbanden en handschriften, een scheepskanon, twee films met azijnzuursyndroom en de restauratie van een mozaïek. Deze werkzaamheden werden uitgevoerd door externe restauratoren en specialisten, in overleg met de conservatoren en ondersteund door de collectiebeheerders. Dankzij een financiële bijdrage van de VNHSM kon het aantal restauraties per jaar sterk worden uitgebreid en het onderhoud aan het stoomschip *Christiaan Brunings* worden geïntensiveerd. Twee conserveringsspecialisten hebben een integrale conditiecheck van de volledige schilderijencollectie afgerond. Hierdoor is de staat waarin de objecten verkeren eenduidig en actueel in kaart gebracht en kan op basis van deze uitkomsten een conserveringsplan worden ontwikkeld voor de komende jaren.

Op verzoek van de Stichting Kunstbezit Koninklijke Nedlloyd (SKKN) en met inbreng van het Maritiem Museum Rotterdam en Het Scheepvaartmuseum is door externe deskundigen een projectplan opgesteld voor de verfijning van de ont-

sluiting van de collectie van de SKKN die bij beide musea is ondergebracht. Doel is alle objecten te fotograferen, de beschrijvingen uit te breiden en uiteindelijk een digitale presentatie van de collectie Nedlloyd te ontwikkelen.

Het stoomschip *Christiaan Brunings* is voor onderhoud kortstondig naar de Oranjerf geweest. Het 122 jaar oude stoomschip heeft bij de jaarlijkse intocht van Sinterklaas in Amsterdam wederom *acte de présence* gegeven.

Kenniscentrum en fellowships

Het Scheepvaartmuseum stelt zich ten doel de collectie optimaal zichtbaar te maken en de verzamelde kennis over de collectie met een zo breed mogelijk publiek te delen. Het museum positioneert zich daarbij als een toegankelijk internationaal kennis- en expertisecentrum op het gebied van de Nederlandse maritieme geschiedenis en zorgt voor ontsluiting van, en kennis over, zijn collectie.

Het Scheepvaartmuseum heeft een succesvol fellowshipsprogramma dat onderzoekers in staat stelt onderzoek te doen in de collectie binnen het museum. Hiervoor zijn twee onderzoeksbeurzen in het leven geroepen, het Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowship en het Dr. Ernst Crone Fellowship, die respectievelijk een fellowship mogelijk maken voor beginnende en gevorderde onderzoekers voor een periode van zes en twaalf maanden.

In 2022 waren in totaal vijf fellows actief in Het Scheepvaartmuseum. In het kader van de Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowship waren dit Zhifan Liu, Charlotte Jarvis, Margaux Schraiman en Marie Keulen. Liu deed onderzoek naar de wereldkaart of *Kunyu quantu* <坤輿全圖> vervaardigd door de Vlaamse Jesuit Ferdinand Verbiest (1623-1688). Deze kaart was eerder al onderwerp van onderzoek in het kader van haar stage bij het museum als masterstudent. Jarvis onderzocht het jenevergebruik aan boord van Nederlandse schepen. Schraiman richtte zich op de

Tentoonstelling *Mens op Zee*

tekeningen van de schilder Frans Post (1612-1680) over zijn reis naar Brazilië. Keulen verdiepte zich in het Nederlands zendingswerk in negentiende-eeuws zuidelijk Afrika.

Dankzij een bijdrage van de heer Rien Meppelink kon een geheel nieuw fellowship mogelijk worden gemaakt. Maritiem historica Gwen Lemmers zal als Rien Meppelink Fellow in 2022 en 2023 onderzoek doen naar de geschiedenis en organisatie van het reddingswezen in het Waddengebied in de zeventiende en achttiende eeuw. Haar onderzoeksresultaten zullen vervolgens worden gepubliceerd in een publicatie en onderdeel zijn van een tentoonstelling over het 200-jarig bestaan van de KNRM in 2024.

De onderzoekers deden hun onderzoek in nauwe samenwerking met conservatoren en externe deskundigen. Hun onderzoeksresultaten werden gepresenteerd in verschillende artikelen en tijdens een goedbezochte Fellowshipsmiddag, die op vrijdag 25 februari 2022 plaatsvond.

Het museum streeft ernaar om in 2024 het fellowshipsprogramma structureel te hebben uitgebreid van twee naar vier Warnsinck-onderzoeksplaatsen en een nieuw Van de Velde Fellowship te hebben ingesteld. Met het National Maritime Museum in Greenwich wordt onderzocht om dit tweede fellowship gezamenlijk aan te bieden aan internationale onderzoekers.

Als impuls voor de digitale toegang tot de collectie is het streven om het aantal digitale objectfoto's uit te breiden van

48% naar 70% in 2024. Eind 2022 was dit aantal toegenomen tot 52%. Ook de digitaal beschikbare informatie over de collectie wordt de komende jaren verbeterd en uitgebreid. Om dit mogelijk te maken heeft het museum in 2022 eerder opgelopen achterstanden in de registratie van museale aanwinsten weggewerkt, en is begonnen met de migratie naar een nieuw digitaal beeldbanksysteem en dit is geïntegreerd met het collectieregistratiesysteem Axiell Collections.

Het conservatorenteam is in 2022 uitgebreid en versterkt met de komst van twee nieuwe conservatoren. Het museum heeft voor de komende drie jaar een nieuwe functie gecreëerd in de vorm van een junior conservator.

Samenwerkingen

Dit jaar nam het museum voor het eerst deel aan Black Achievement Month in oktober: op de websites van beide organisaties werd de kleurrijke vlaggenactiviteit

op het Open Plein gepromoot. Een rondleiding en *artists' talk* met Sites of Memory-kunstenaars Jarrett Erasmus, Raul Balai en het Hoofd Educatie en Inclusie van het museum vond op 30 oktober plaats.

Het museum participeert actief in het netwerk van International Congress of Maritime Museums (ICMM). Met het Mystic Seaport Museum en het National Maritime Museum (NMM) in Greenwich lanceerde Het Scheepvaartmuseum de webinar serie 'Global Conversations', een serie die onder andere door het Network of European Museum Associations (NEMO) als voorbeeld van goede internationale samenwerking beschouwd wordt. Tijdens het ICMM-congres in Halifax werd bekend gemaakt dat Het Scheepvaartmuseum samen met de collega musea het Zuiderzeemuseum, Maritiem Museum Rotterdam en MAS Antwerpen is gekozen om in 2024 dit internationale congres te organiseren.

Verder werkt het museum met onder meer het Zuiderzeemuseum, Maritiem Museum Rotterdam, Museum Dorus Rijkers en vele regionale maritieme musea aan een subsidieaanvraag in het kader van 200 jaar KNRM (2024). Het project bestaat uit onder meer een nationale fotografie opdracht en een crowd sourcing project waarin verhalen van redders én van geredde personen op zee verzameld worden.

Het Scheepvaartmuseum is voorzitter van het samenwerkingsverband Expeditie Oosterdok waarbij 13 culturele instellingen en 30 bedrijven zijn aangesloten. Dit netwerk organiseert buurtactiviteiten zoals de Amsterdamse Waterspelen. Daarnaast is het museum actief betrokken bij de Plantagebuurt waarmee in 2021 een subsidieaanvraag is ingediend voor de realisatie van een duurzame verbinding over water, de zogenaamde cultuurferry.

Korte vooruitblik op 2023

Voor de realisatie van de doelstellingen op kennis en onderzoek ligt in 2023 de focus op uitbreiding van het Fellowshipsprogramma en het verder digitaliseren van de collectie. Het fellowshipsprogramma bestaat momenteel uit drie Warnsink Fellowships en het streven is om later dit jaar een internationaal Van de Velde Fellowship in te stellen.

Het museum heeft zich tot doel gesteld de collectie in een actueel daglicht te plaatsen, o.a. door samen te werken met hedendaagse kunstenaars. Een voorbeeld daarvan is de grote aquarel van Hans Op de Beeck die in het voorjaar wordt getoond.

Voor 2023 werkt Het Scheepvaartmuseum opnieuw samen met Kadir van Lohuizen, nu aan de najaarstentoonstelling *Food for Thought (werktitel)*. Met deze tentoonstelling neemt documentairemaker en fotograaf Kadir van Lohuizen de bezoeker mee in een visueel onderzoek over de rol van Nederland in het wereldwijde voedselsysteem.

Verder staan tentoonstellingen gepland van de maritieme tekeningen van Robbert Das, foto's van fotograaf Cor Jaring, nieuwe museumaanwinsten en presentaties van het onderzoek van museum-fellows. In 2023 wordt gestart met de herinrichting van de replica van het VOC-schip *Amsterdam*. Verder bereidt het museum onder meer tentoonstellingen voor in het kader van 200 jaar KNRM, de Atlantische Wereld (2024) en het 750 jaar Amsterdam-jaar in 2025.

